

De muskusrat ondermijnt dijken

Dirco Kok

Onderzoeksvraag

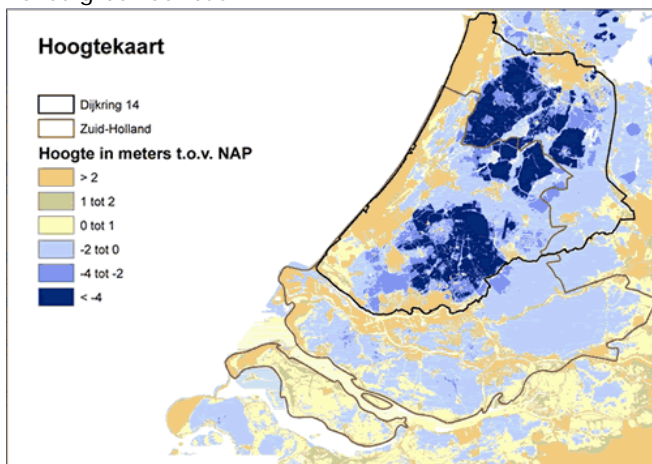
Is de huidige aanpak in de Alblasserwaard met betrekking tot het verlagen van de muskusrattenpopulatie een goede en diervriendelijke manier?

Gebiedsbeschrijving

Figuur 1: de Alblasserwaard¹

De Alblasserwaard is een gebied in Zuid-Holland. Het is een veenpolder ingeklemd tussen de rivieren de Lek en de Merwede. Aan het eind van de dertiende eeuw voltooide de drooglegging van de polder, en werd deze volledig bewoonbaar.

Figuur 2: hoogteliggingkaart provincie Zuid-Holland²

De polder ligt tussen de nul en twee meter onder zeeniveau. Dit betekent dat het waterschap de verantwoordelijkheid draagt de polder te beschermen tegen overstromingen. De polder ligt namelijk onder zeeniveau en kan dus volstromen mochten er geen dijken zijn. De toegenomen piekafvoeren van de Rijn, veroorzaakt door klimaatverandering, verhogen dit risico.

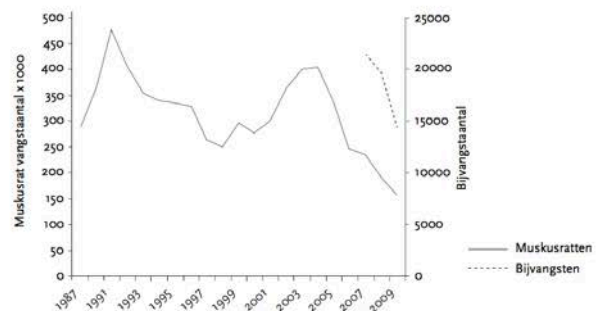
Resultaten

Voor een goede waterveiligheid zijn stevige dijken noodzakelijk. Echter, in deze streek leeft ook de muskusrat; *ondatra zibethicus*. Dit dier graaft tunnels in natte gronden. Dijken zijn hierbij een uitstekende plek. Hierdoor ontstaan instabiele stukken in de dijk, waardoor de kwaliteit van de dijk achteruitgaat. Dit kan

er zelfs toe leiden dat de dijk bij hoogwater door kan breken op deze door muskusratten aangetaste stukken.

Om dit te voorkomen heeft het waterschap een muskusrattenvangdienst in het leven geroepen. Deze dienst bevindt zich in de Alblasserwaard in het hart van het gebied, nabij Molenaarsgraaf. Van daaruit opereren zij door de hele Alblasserwaard. Zij zorgen voor het verminderen van de muskusrattenpopulatie, waardoor de kans op dijkbeschadiging door muskusratten afneemt.

Echter, deze aanpak is vrij agressief voor de muskusrat zelf, maar in nog grotere mate voor andere soorten in het leefgebied van het dier. De ratten worden gevangen met klemmen waarna ze onder water komen te liggen en een verdrinkingsdood sterven. De muskusrat is niet het enige dier dat in deze klem terecht komt. Ook eenden, meerkoeten, zwanen of vossen sterven de verdrinkingsdood in deze klemmen.³

Figuur 3: Aantal gevangen muskusratten van 1987 tot en met 2009 en bijvangsten van 2007 tot en met 2009 in Nederland.³

We zien in figuur 3 dat het aantal gevangen muskusratten in 2008 200.000 dieren bedroeg in heel Nederland. In datzelfde jaar was de bijvangst meer dan 16.000 dieren.

Conclusie

Het bestrijden van muskusratten is een belangrijke taak voor waterschappen. In de Alblasserwaard moet erkend worden dat dijkbescherming van vitaal belang is. Muskusratten ondermijnen de veiligheid van dit gebied met betrekking op overstromingen. Daarom is het zaak dat hier controle op plaatsvindt. Echter, de huidige manier van bestrijding levert grote bijvangsten op, en er sterven onnodig andere dieren bij deze aanpak. Hier zou kritisch naar gekeken kunnen worden om deze, vaak pijnlijke, bijvangsten te verminderen.

Referenties

¹ Maps, Google. Google Maps. <https://www.google.nl/maps/@51.8692026,4.7828019,11z?hl=nl> (geopend januari 20, 2015)

² Waarheen met het veen? <http://www.waarheemethetveen.nl/inside.php?id=68> (geopend januari 20, 2015).

³ F. Zandberg, P. de Jong, J. van Lunteren. *Muskusrat (Ondatra Zibethicus) : op alternatieve wijze schade voorkomen*. Monograph, Wageningen: WUR- Library, 2011.